

Prezentarea Bieniului de Filosofie din cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman

Încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea s-au înființat, în cadrul Provinciei „Sfântul Iosif” a Ordinului Fraților Minori Conventuali din România, instituții de învățământ care aveau ca scop formarea tinerilor candidați pentru a deveni frați și preoți franciscani. De la primele forme de învățământ, cum ar fi: Seminarul Franciscan și Gimnaziul Franciscan din Hălăucești, s-a ajuns până la înființarea, în anul 1923 a unei Academii, intitulată „Sfântul Bonaventura”, care se ocupa cu formarea tinerilor frați, în vederea admiterii la ordinele sacre (diaconat, preoție). Acest așezământ de spiritualitate și cultură a luat un contur mai pronunțat după semnarea Concordatului încheiat de Guvernul României cu Sfântul Scaun Apostolic în anul 1929.

În cadrul Academiei „Sfântul Bonaventura” funcționau două secții: *secția Filosofie*, cu o durată de doi ani, se predă filosofia scolastică (ontologie, cosmologie, logica, psihologia rațională, teodiceea), istoria filosofiei, la care se adăuga studiul limbilor (română, latină, greacă, italiană și franceză), muzica și arta sacră și *secția Teologie* avea o durată de patru ani, cu programul universităților catolice din Italia: teologie dogmatică, morală, pastorală, studii biblice sociale, catehetică. În anul 1948 Academia „Sfântul Bonaventura” a fost închisă de către autoritățile timpului.

La 20 august 1991, Academia Teologică „Sfântul Bonaventura” a fost reînființată sub denumirea de Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman pe baza circularei nr. 50 din 15 iulie 1991, emisă de părintele provincial Iosif Sabău, în urma decretului diecezan nr. 1026 din 20 august 1991, emis de Excelența Sa Petru Gherghel, Episcop de Iași, a H.G. nr. 92 din 1992, având în componență trei facultăți: Facultatea de Teologie Pastorală, Facultatea de Asistență Socială și Facultatea de Teologie-Litere. În urma demersurilor făcute în anul 2000, Facultatea de Teologie Pastorală a obținut aprobarea de funcționare provizorie în conformitate cu decizia CENAA nr. 1538 din 6 iulie 2000 și a H.G. 1215 și publicată în Monitorul Oficial nr. 639 din 7 decembrie 2000. În anul 2009 programul de licență Teologie Romano-Catolică Pastorală a fost acreditat în mod definitiv de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS). De asemenea, Institutul este afiliat la Facultatea Pontificală „Sfântul Bonaventura” în baza solicitării noastre, Congregatio „De institutione catholica” (De seminariis atque studiorum institutis), prin adresa nr. 971/95/2 din 17 iulie 1995, ne a aprobat afilierea (ad quinquenium experimenti gratia) cu dreptul de a acorda gradul de bacalaureat în Sfânta Teologie celor care urmează cursurile la Facultatea de teologie Pastorală și se conformează astfel can. 250 CDC. Contactul de afiliere cu această Facultate pontificală s-a reînnoit în luna noiembrie a anului 2002, în luna decembrie a anului 2008 și în luna octombrie a anului 2013.

Continuând tradiția Bisericii, continuând tradiția Academiei „Sfântul Bonaventura” și în cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman funcționează Bieniul de Filosofie, cu o durată de doi ani, în care se predau cursuri de filosofie (ontologie, cosmologie, logica, psihologia rațională, teodiceea), istoria filosofiei, la care se adăuga studiul limbilor (latină, greacă, ebraică, și italiană).

Această grijă a Bisericii față de studiul se poate observa și în ultimele documente apărute: astfel, în: Constituția apostolică, *Sapientia Christiana*, a Sfântului Părinte Papa Ioan Paul al II-lea cu privire la Universitățile și Facultățile Ecleziastice și în Constituția apostolică, *Veritatis Gaudium*, a Sfântului Părinte Papa Francisc este subliniată importanța studierii materiilor filosofice ca studii propedeutice pentru teologie.

În *Veritatis Gaudium*, la art. 74, citim: „Programul de studii al Facultății de Teologie cuprinde:
a) primul ciclu, instituțional, care durează cinci ani sau zece semestre sau durează ani sau șase

semestre, în cazul în care este cerut înainte de acest ciclu un bieniu de filosofie. Primii doi ani trebuie să fie dedicați unei formări filosofice mai solide care este necesară pentru a înfrunța în mod adecvat studiul teologiei (...)", iar la art. 55, citim: „Disciplinele obligatorii sunt:

1. În primul ciclu:

a) - Disciplinele filozofice necesare teologiei, care sunt mai presus de toate filosofia sistematică și istoria filosofiei (antică, medievală, modernă, contemporană). Învățarea sistematică, pe lângă o introducere generală, trebuie să includă principalele părți ale filosofiei: 1) metafizica (înțeleasă ca filosofia ființei și teologia naturală), 2) filosofia naturii, 3) filosofia omului, 4) filosofia morală și politică, 5) logica și filosofia cunoașterii. (...)

- Este mult de dorit ca toate cursurile de filosofie să fie concentrate în primii doi ani de pregătire filozofico-teologică. Aceste studii de filosofie finalizate în vederea studiilor de teologie vor fi combinate, în această perioadă de doi ani, cu unele cursuri de teologie introductivă”.

Din anul 2009 până în anul 2018, la Institutul de la Roman, studiul filosofiei s-a făcut în cadrul Facultății de Filozofie I. Duns Scotus ce prevedea un program de trei ani care se încheia cu examenul de licență în filozofie. Menționăm că, în vederea obținerii diplomei de licență, conducerea Facultății a stabilit contacte și legături cu alte universități similare din țară și din străinătate, studenții noștri susținând examenul de licență în cadrul Facultății de Istorie și Filozofie a Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca.

Misiunea Facultății de Filozofie, decisă de conducerea Provinciei Sf. Iosif a Fraților Minori Conventuali din România și a Senatului Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman din data de 20.03.2009, a avut ca scop imediat un ajutor în înțelegerea mai profundă a studiului teologiei pentru tinerii care se pregătesc în vederea accederii la Sacramentul preoției, iar ca scop mai îndepărtat formarea unor conștiințe capabile de reflecție profund filozofică și spirit critic față de provocările gândirii societății românești, europene și universale.

Constatând numărul mic de frați specializați în filozofie, au fost invitați alți profesori aparținând Facultății de Filozofie și Științe Social Politice din cadrul Universității A. I. Cuza din Iași, astfel încât, să satisfacă exigențele învățământului, între timp s-a decis ca mai mulți frați să se specializeze în domeniul filosofiei, ceea ce s-a și realizat.

Programul de studiu a adus cu sine o creștere substanțială și calitativă a învățământului filozofic și teologic din România prin programa analitică, numărul studenților adecvat studiilor de filozofie și teologie și profesorii specializați în aceste domenii.

Pe lângă învățământ, conducerea facultății a organizat în fiecare an două simpozioane: unul național și celălalt internațional, pe diferite argumente filozofice. La aceste simpozioane au fost invitați numeroși profesori din țară și din străinătate, iar conferințele prezentate au fost publicate în revista *Cultură și filozofie franciscană*.

În anul 2016 (Din anul 2016 până în anul 2018, s-au urmat programul de studii pentru trei ani, dar și programul pentru doi ani. Facultatea de Filozofie I. Duns Scotus și-a încetat activitatea în anul 2018 cu ultimul număr de absolvenți.), s-a decis revenirea la vechiul program de studii de doi ani, iar discipline urmate sunt cele prevăzute de către Facultatea San Bonaventura de la Roma.

Obiectivele acestui program de studiu au în vedere formarea filozofică, teologică și pastorală a studenților care se simt chemați să devină cetățeni cu o largă capacitate de gândire, un orizont amplu de înțelegere a lumii în care trăiesc cât și preoți romano-catolici și persoane consacrate.

Absolvenții au capacitatea de a conștientiza problemele și provocările cu care se confruntă comunitățile civile și creștine și, în același timp, conștientizează și necesitatea unei vieți individuale autentice. Ca premisă a angajării în activitatea pastorală, absolvenții trebuie să se

cunoască bine pe ei înșiși, asumându-și pe deplin responsabilitatea de buni cunoscători ai tainelor sufletelor, făcând totul pentru Isus Cristos, cu Isus Cristos și în Isus Cristos.

Acest program de studiu își dorește să asigure, de asemenea, prin programele sale, formarea continuă și însușirea celor mai recente informații de specialitate pe plan național și internațional. Prin tot ceea ce se întreprinde în plan didactic și al cercetării științifice se urmărește asigurarea excelenței în cadrul acestora și oferirea de programe care să satisfacă o arie cât mai largă de cerințe educaționale.

Lect. univ. dr. pr. Cazimir Ghiurca, responsabili Bieniu filozofie